

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 377/08-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 5. novembra 2008 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. Ing. K. M., M., zastúpeného advokátkou JUDr. I. R., Advokátska kancelária, K., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na ochranu vlastníckeho práva a práva na ochranu pred vyvlastnením podľa čl. 20 ods. 1 a 3 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva na zákaz povinnej a nútenej práce podľa čl. 4 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom Krajským súdom v Košiciach pod sp. zn. 2 CoE 178/2007 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. Ing. K. M. **o d m i e t a** ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. septembra 2007 doručená sťažnosť JUDr. Ing. K. M. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na ochranu vlastníckeho práva a práva na ochranu pred vyvlastnením podľa čl. 20 ods. 1 a 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na zákaz povinnej a nútenej práce podľa čl. 4 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských

práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2 CoE 178/2007 z 26. mája 2008.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ ako súdny exekútor 24. apríla 2006 požiadal Okresný súd Košice I (ďalej len „okresný súd“) o zastavenie exekúcie v zmysle § 57 ods. 1 písm. g) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“) z dôvodu, že povinný subjekt bol vymazaný z obchodného registra. Okresný súd uznesením sp. zn. 0 Er 87/97 zo 17. mája 2006 exekúciu vyhlásil za neprípustnú, zastavil ju a súdnemu exekútorovi nepriznal náhradu trov exekučného konania z dôvodu, že oprávnený aj povinný subjekt zanikol. Proti tomuto uzneseniu okresného súdu s ohľadom na výrok o náhrade trov exekúcie podal sťažovateľ 30. júna 2006 odvolanie a navrhol uznesenie v napadnutej časti zmeniť a uložiť štátu povinnosť nahradiť mu trovy exekúcie. Krajský súd o odvolaní sťažovateľa rozhodol svojím uznesením sp. zn. 2 CoE 178/2007 z 26. mája 2008, ktorým potvrdil uznesenie okresného súdu o náhrade trov konania a účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Sťažovateľ v sťažnosti uvádza: „... Podľa ustanovenia § 196 Exekučného poriadku, exekútorovi za výkon exekučnej činnosti podľa tohto zákona patrí odmena - náhrada hotových výdavkov a náhrada za stratu času.

V tomto znení platilo citované ustanovenie až do 31. 8. 2005 a od uvedeného dátumu bolo doplnené textom, podľa ktorého, ak je exekútor platiteľom dane z pridanej hodnoty podľa osobitného zákona, zvyšuje sa jeho odmena o daň z pridanej hodnoty. V takomto znení platí citované ustanovenie až doposiaľ. Z citovaného znenia ustanovenia § 196 vyplýva, že exekútorovi patrí za výkon exekučnej činnosti odmena – náhrada výdavkov a náhrada za stratu času vždy a zákon o súdnych exekútoroch v žiadnom zo svojich ustanovení nepripúšťa z tohto ustanovenia výnimku, ani nijakým spôsobom nezužuje nárok na odmenu exekútora, v niektorých prípadoch. Je teda nesporné, že Zákon o súdnych exekútoroch priznáva súdnemu exekútorovi právo na odmenu za výkon exekučnej činnosti vo výške, ktorá je stanovená vo vykonávacom predpise. Ak odvolací súd v napadnutom rozhodnutí rozhodol o tom, že súdnemu exekútorovi náhradu trov konania nepriznáva,

nepriznal mu tým ani právo na odmenu za výkon exekučnej činnosti, ktoré mu však Zákon o exekútoroch priznáva a ktorá mu nesporne patrí.

Je nepochybné, že v predmetnej veci odmenu nemohol zaplatiť povinný, keďže povinný neexistoval a preto bolo povinnosťou súdu rozhodnúť o trovách exekúcie spôsobom, ktorým by neporušil ustanovenie § 196 a tým aj základné práva sťažovateľa zakotvené vo vyššie uvedených článkoch ústavy ...“

Na základe uvedeného sťažovateľ žiada, aby ústavný súd v náleze vyslovil:

„Právo sťažovateľa

- práva, aby od neho nebola vyžadovaná povinná a nútená práca, podľa článku 4 ods. 2 Dohovoru,

- práva na ochranu vlastníckeho práva podľa článku 20 ods. 1 a na ochranu pred vyvlastnením podľa článku 20 ods. 3 Ústavy SR,

bolo uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2 CoE 178/2007 zo dňa 26. 5. 2008 porušené.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje uznesenie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2 CoE 178/2007 zo dňa 26. 5. 2008 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Ústavný súd Slovenskej republiky zakazuje Krajskému súdu v Košiciach v porušovaní namietaných právach sťažovateľa.

Odporca je povinný nahradiť sťažovateľovi všetky trovy tohto konania.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom

súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľa podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde skúmal, či v danom prípade nejde o zjavne neopodstatnenú sťažnosť.

V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. To znamená, že ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, resp. ľudským právom a základnou slobodou, porušenie ktorých sťažovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06, II. ÚS 27/07).

Predmetom sťažnosti je sťažovateľom namietané porušenie základných práv zaručených v čl. 20 ods. 1 a 3 ústavy a práva zaručeného v čl. 4 ods. 2 dohovoru uznesením krajského súdu sp. zn. 2 CoE 178/2007 z 26. mája 2008, ktorým potvrdil uznesenie okresného súdu sp. zn. 0 Er 87/97 zo 17. mája 2006 vo výroku o náhrade trov konania.

Podľa čl. 4 ods. 2 dohovoru od nikoho sa nebude vyžadovať, aby vykonával nútené alebo povinné práce.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 20 ods. 3 ústavy vlastníctvo zaväzuje. Nemožno ho zneužiť na ujmu práv iných alebo v rozpore so všeobecnými záujmami chránenými zákonom. Výkon vlastníckeho práva nesmie poškodzovať ľudské zdravie, prírodu, kultúrne pamiatky a životné prostredie nad mieru ustanovenú zákonom.

Z predloženého rovnopisu uznesenia okresného súdu sp. zn. 0 Er 87/97 zo 17. mája 2006 bolo zistené, že okresný súd rozhodol o podaní sťažovateľa, ktorým požiadal o zastavenie exekúcie podľa § 57 ods. 1 písm. g) Exekučného poriadku, tak, že exekúciu vyhlásil za neprípustnú, zastavil ju a sťažovateľovi nepriznal náhradu trov konania.

Podľa § 235 ods. 2 Exekučného poriadku exekučné konania, ktoré začali do 1. februára 2002, sa dokončia podľa doterajších predpisov (v znení Exekučného poriadku účinnom do 31. januára 2002). V okolnostiach prípadu z uvedeného právneho režimu vychádzal aj okresný súd, keď rozhodoval o zastavení exekúcie a trovách exekúcie.

Výklad zákonných ustanovení, ktoré vo svojej hypotéze upravujú predpoklady na vznik nároku na náhradu trov konania, patrí do výlučnej právomoci všeobecného súdu. Podľa § 203 Exekučného poriadku ak dôjde k zastaveniu exekúcie, môže súd uložiť oprávnenému, aby nahradil trovy exekúcie. Okresný súd uplatnenú náhradu trov exekúcie sťažovateľovi nepriznal. Vychádzal pritom jednak z obsahu citovaného ustanovenia § 203 Exekučného poriadku, z ktorého je zrejmé, že v prípade zastavenia exekúcie má súd možnosť, a nie povinnosť zaviazať na náhradu trov exekúcie oprávneného, ako aj z faktu, že tak oprávnený subjekt, ako aj povinný subjekt zanikli momentom výmazu z obchodného registra (oprávnený bol z obchodného registra vymazaný 27. apríla 2006 a povinný 15. júna 2005), čím prestali splňať predpoklady na uloženie tejto zákonnej povinnosti na úhradu trov exekúcie okresným súdom.

Krajský súd, ktorý rozhodol o odvolaní sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu, čo sa týka výroku o náhrade trov exekúcie, vo svojom uznesení sp. zn. 2 CoE 178/2007 z 26. mája 2008 uviedol: „...*V prejednávanej veci súd prvého stupňa vyhlásil exekúciu za neprípustnú a exekúciu zastavil vychádzajúc zo zistenia, že tak oprávnený ako aj povinný stratili spôsobilosť byť účastníkom konania v dôsledku ich výmazu z obchodného registra. Správne preto postupoval, ak náhradu trov exekúcie súdnemu exekútorovi nepriznal, pretože tak povinný, ktorému vyplýva povinnosť uhrádzať trovy exekúcie z § 197 ods. 1 Ex. por. ako aj oprávnený, ktorému prípadne mohla byť uložená povinnosť zaplatiť trovy exekúcie podľa § 203 Ex. por. zanikli. Tým, že účastníci konania zanikli, stratili spôsobilosť byť účastníkom konania správne súd prvého stupňa rozhodol a súdnemu exekútorovi náhradu trov exekúcie nepriznal, pretože neexistuje subjekt, ktorému by takúto možnosť mohol uložiť.*

K odvolacím námietkam súdneho exekútora je potrebné uviesť, že zo žiadnych zákonných ustanovení nemožno vyvodiť prechod povinnosti na úhradu trov exekúcie na štát. Preto nebolo možné prihliadať na jeho odvolacie námietky.“

Ústavný súd v nadväznosti na uvedené konštatuje, že samotná skutočnosť, že tak povinný, ako aj oprávnený stratili spôsobilosť byť účastníkom exekučného konania, a nemožno im preto uložiť nahradiť trovy exekúcie, nemôže mať za následok uloženie povinnosti nahradiť trovy exekúcie štátu, keďže Exekučný poriadok v žiadnom svojom ustanovení neustanovuje možnosť, resp. zákonné podmienky, z ktorých by bolo možné vyvodiť prechod povinnosti nahradiť trovy exekúcie na štát. Za tieto podmienky nemožno automaticky považovať skutočnosť zániku povinného a oprávneného a povinnosť na úhradu trov exekúcie automaticky pripísať štátu.

Ústavný súd konštatuje, že interpretácia a aplikácia § 197 ods. 1 a § 203 Exekučného poriadku okresným súdom a krajským súdom nie je v rozpore s účelom a cieľom týchto ustanovení, ktoré vo svojom texte nesporne obsahujú aj zákonnú možnosť náhradu trov zastavenej exekúcie nepriznať. Vyplýva to z toho, že citované ustanovenie § 203 Exekučného poriadku obsahuje možnosť voľnej úvahy opierajúcej sa o vyhodnotenie postupu oprávneného. Odôvodnenie nepriznania nevyhnutných trov zastavenej exekúcie

plne využíva rozsah na voľnú úvahu, a nie je nelogické alebo prekračujúce hypotézu § 203 Exekučného poriadku.

Vo vzťahu k uvedenému (namietanému) porušeniu základných práv sťažovateľa ústavný súd pripomína, že ak orgán štátu aplikuje platný právny predpis, jeho účinky (dôsledky) použitia nemožno považovať za porušenie základného práva alebo slobody (II. ÚS 81/00, II. ÚS 63/03, I. ÚS 130/06, I. ÚS 371/06).

Ústavný súd zdôrazňuje, že do pôsobnosti všeobecného súdu z dôvodov tvrdených sťažovateľom môže zasiahnuť len vtedy, ak by jeho rozhodovanie (a jemu predchádzajúci postup) bolo zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie označených základných práv sťažovateľa, ktoré nebolo napravené ani v inštančnom (opravnom) postupe všeobecných súdov (napr. I. ÚS 24/00, I. ÚS 15/01, III. ÚS 53/02).

V súvislosti s namietaným porušením práva na zákaz povinnej a nútenej práce podľa čl. 4 ods. 2 dohovoru treba osobitne uviesť, že táto časť sťažnosti je zjavne neopodstatnená aj z iného dôvodu.

Podľa čl. 4 ods. 2 dohovoru od nikoho sa nebude vyžadovať, aby vykonával nútené alebo povinné práce.

Z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že o nútenú alebo povinnú prácu ide vtedy, ak sa vykonáva bez súhlasu dotknutej osoby, má nespravodlivý či vynútený charakter a výkon takejto práce je neodvratný. Navyše ústavný súd konštatuje, že samotná skutočnosť, že v konečnom dôsledku môže nastať stav, keď nebudú uspokojené všetky nároky exekútora pri výkone exekúcie, nemusí viesť k protiústavným dôsledkom. Toto riziko, ktoré exekútor nesie, je odôvodnené a do značnej miery kompenzované jeho v podstate monopolným postavením pri výkone exekúcie. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva v Štrasburgu (Van der Musselle proti Belgicku, rozsudok z 23. november 1983, séria A č. 70, mutatis mutandis aj

I. ÚS 191/06)), v ktorom bolo zdôraznené, že riziko s výkonom určitej profesie (v citovanom prípade advokáta), kam spadá i riziko neuhradenia odmeny za odvedenú prácu, je na druhej strane vyvážené výhodami súvisiacimi s výkonom tejto profesie.

Pokiaľ ide o namietané porušenie základných práv sťažovateľa uznesením krajského súdu sp. zn. 2 CoE 178/2007 z 26. mája 2008, takéto porušenie ústavný súd nezistil. Uznesenie krajského súdu je riadne a náležite odôvodnené. Ústavný súd nezistil skutočnosti, z ktorých by boli vyvedené závery zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné, resp. neudržateľné, ktoré by súčasne mali za následok namietané porušenie označených práv sťažovateľa. Skutočnosť, že sa sťažovateľ s uznesením krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho postupu. Vzhľadom na to ústavný súd sťažnosť odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa ústavný súd ďalšími nárokmi sťažovateľa nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. novembra 2008